

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

Vic-natur/NVR ID:
2020086

Skötselplan för naturreservatet Tikaskruv i Lessebo kommun

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	4
1 Syftet med reservatet.....	4
2 Administrativa data.....	5
3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	6
4 Områdets bevarandevärden.....	7
4.1 Geovetenskapliga värden	7
4.2 Biologiska värden.....	7
4.3 Kulturhistoriska värden.....	8
4.4 Turism och friluftsliv.....	8
4.5 Byggnader.....	8
5 Genomförda inventeringar och dokumentation.....	9
PLANDEL	10
6 Skötselområden.....	10
6.1 Bevarandemål för hela området.....	10
6.2 Generella riktlinjer & åtgärder för hela området	11
7 Tomtmark och byggnader	18
8 Jakt och fiske.....	19
9 Bränder, storm.....	19
10 Barnperspektivet.....	19
11 Utmärkning.....	19
12 Dokumentation och uppföljning	20
12.1 Uppföljning av skötselåtgärder.....	20
12.2 Uppföljning av bevarandemål.....	20
12.3 Dokumentation och inventeringar.....	20
13 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	21
14 Ansvar för skötsel, dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder, bevarandemål och gynnsamt tillstånd.....	22
15 Revidering av skötselplan.....	22
BILAGOR	22
a. Skötselplanekarta	22
b. Historisk karta, geometrisk avmätning 1737	22
c. Historisk karta, storskifte på inägomarken 1799.....	22
d. Ekonomisk karta 1949	22

BESKRIVNINGSDDEL

Tikaskröv är beläget sydost om Kosta. Området utgörs dels av betesmark med många äldre lövträd, dels av ca 30 årig granplantering. Betesmarken domineras av ekar i åldrarna 100-400 år, men trädslagsvariationen är stor och där finns många slags bärande och blommande lövträd. I granplantningen finns ett flertal frihuggna, äldre ekar och björkar samt grova högstubbar, lågor och torrakor av ek som minner om ett öppnare landskap. Under 1700-1800-talen utgjordes området av åker- och ängsmark samt till en liten del av betesmark.

De främsta naturvärdena i området är knutna till de äldre lövträden, i synnerhet ek. Många av ekarna är ihåliga och fynd har gjorts av flera sällsynta vedlevande skalbaggar. Flera av träden hyser också en intressant kryptogamflora med värdefulla vedsvampar, mossor och lavar.

1 Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet Tikaskröv är att bibehålla och öka den biologiska mångfalden genom att bevara och skapa livsmiljöer för organismer som är knutna till äldre lövträd, i synnerhet ek.

Målet är att hela reservatet (med undantag för de öppna ytor som härör från ett tidigare åkerbruk) ska utgöras av träd- och buskbeklädd betesmark med många gamla, grova och ihåliga träd och en hög andel död ved i alla nedbrytningsstadier. Trädskiktet ska domineras av ek, men i övrigt ha en stor variation av trädslag och ett stort inslag av blommande och bärande lövträd och buskar.

De delar av reservatet som idag betas ska fortsatt skötas som betesmark, och de delar som idag är skogbevuxna ska i första hand återställas till betesmark, i andra hand omföras till ekdominerad, ljus och öppen lövskog. De f.d. åkrarna ska bevaras öppna.

Inom ramen för detta syfte ska naturreservatet även främja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser.

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

2 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data för naturreservatet

Namn:	Tikaskröv	
NVR-ID:	2020086	
Län:	Kronobergs län	
Kommun:	Lessebo	
Församling:	Ekeberga	
Läge:	5,5 km SO om Kosta	
Gränser:	Enligt karta, bilaga 1 i beslutet	
Areal:	Totalt: 15,3 ha	Land: 15,3 ha Vatten: 0 ha
Fastigheter och markägarkategori:	<i>Fastigheter</i> Del av Visjön 1:1	<i>Markägarkategori</i> Sveaskog AB
Servitut:	Vägsamfällighet Jakträtt Jordbruksarrende	
Sakägare:	Enligt bilaga 3 till beslutet	
Förvaltare:	Skogsstyrelsen Kronobergs distrikt	
Fastighetskarta:	4F Ulvaskog 9g	
Terrängkarta:	4F NO Lessebo	
Naturgeografisk region:	Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden	

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Markslag	Betesmark
Naturtyp	Ädellöv, träd- och buskbärande betesmark
Strukturer	Gamla träd, grova träd, frukt-, nektar- och pollengivande träd och buskar, död ved i olika nedbrytningsstadier, solbelyst gräsmark
Arter	Ek, ädelguldbagge (NT), avlång flatbagge, fällmossa, lunglav(NT), almlav (NT), knappnäslavar, sotlav, filtavar, dvärgtufs, hackspettarter, backruta, vårärt, underviol, trolldruva, vätteros.
Friluftsliv	Stigar, rastplats

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden och enligt bevarandemålen

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Barrskog	10,3	0
Granskog	10,3	
Triviallövskog	1,8	0
Triviallövskog med ädellövinslag	1,8	
Träd- och buskbärande betesmark	3,2	15,3
SUMMA	15,3	15,3
Produktiv skogsmark	12,1	0

3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Större delen av reservatsområdet utgjorde på 17-1800-talen inägor till byn Tikaskruvs två gårdar och redan då växte ek i markerna. Den västra delen av reservatet, som idag är granplantering med inslag av äldre ekar, har tidigare utgjort äng och betesmark. Vid en avmätning som gjordes 1737*. beskrevs området som "*Stensierfvoig wall med Eke och Biörck bewäxen*" och i den allra sydligaste delen som "*Beteshaga*". Då inägomarken skiftades hundra år senare beskrevs området som "*..äng med Ek, biörck och Hassell bewäxen*", samt i söder som "*Beteshaga af Stenig Liung mark med gran och biörck*"**. Ytterligare ca hundra år senare, på 1949 års ekonomiska karta***, utgörs området av barrskog. Dagens granbestånd planterades för ca 30 år sedan och är troligen andra generationen gran på platsen.

Den nordöstra delen av reservatet har inte planterats igen. På 1737 och 1837 års kartor betecknas området som åker och hårdvallsäng. På den ekonomiska kartan från 1949 finns flera av de gamla åkrarna fortfarande kvar och resten utgörs av öppen mark. Idag utgörs området främst av betesmark, i norra delen bevuxen med äldre ek och andra äldre lövträd och buskar. Den allra nordligaste delen av reservatet är bevuxen med ca 30-50 åriga lövträd och betas inte i dagsläget.

*Se bilaga b, Historisk karta, geometrisk avmätning 1737

** Se bilaga c, Historisk karta, storskifte på inägomarken 1799

*** Se bilaga d, Ekonomisk karta 1949

4 Områdets bevarandevärden

4.1 Geovetenskapliga värden

Bergarten i området består av röd till gråröd, finkorning till fint medelkornig, jämnkornig till ojämnkornig granit. Jordarten består av en sandig, normalblockig morän.

4.2 Biologiska värden

De biologiska värdena i reservatet är stora och är framförallt knutna till de äldre lövträden och buskarna, särskilt ek men även ask, lind, lönn, björk, sälg och hassel. Lågor och torrakor av äldre, grova ekar förekommer i begränsad omfattning i hela reservatet.

Många av de gamla ekarna (både de levande och de döda träden) har håligheter rika på mulm vilket gynnar många insekter. Bland annat har fragment av den rödlistade* ädelguldbaggen (*Gnorimus nobilis*, NT) och den sällsynta avlånga flatbaggen (*Grynocharis oblonga*) hittats i mulmprov från ekarna i granskogen.

Ihåliga träd gynnar även fladdermöss och vid pejling med ultraljudsdetektor längs med skogsbilvägarna har man noterat förekomst av nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssoni*) och långörad fladdermus (*Plecotus auritus*).

Till de äldre ekarna hör också en värdefull kryptogamflora, bl. a. har de rödlistade arterna lunglav (*Lobaria pulmonaria*, NT) och almlav (*Gyalecta ulmi*, NT) hittats i nordöstra delen av området. Flera andra intressanta arter såsom rostfläck (*Arthonia vinosa*), sotlav (*Cyphelium inquinans*), dvärgtufs (*Leptogium teretiusculum*), fällmossa (*Antitrichia curtipendula*) och guldlocks-mossa (*Homalothecium sericeum*) återkommer på många av de äldre träden. Alla dessa arter signalerar höga naturvärden och indikerar en skyddsvärd miljö med många sällsynta arter.

Kärlväxtfloran i nordöstra delen av reservatsområdet är lundlik med en tydlig våraspekt, här hittas bl. a. blåsippa (*Hepatica nobilis*), vårärt

(*Lathyrus vernus*), underviol (*Viola mirabilis*), backruta (*Thalictrum simplex*) och vätteros (*Lathrea squamaria*).

Större hackspett (*Dendrocopos major*) och spillkråka (*Dryocopus martius*) häckar i området.

*Den av Artdatabanken fastställda rödlistan innebär en klassning av växter och djur som är hotade eller missgynnade i Sverige. Klasserna är följande: missgynnad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR).

4.3 Kulturhistoriska värden

En gammal bytomt (Ekeberga 125:1, Riksantikvarieämbetets benämning) tangerar reservatet i öster. Spritt inom reservatet finns ett flertal odlingsrösen som dock inte är registrerade i fornlämningsregistret.

4.4 Turism och friluftsliv

Områdets betesmarker och mäktiga lövträd ger möjlighet till fina natur- och kulturupplevelser. Det tätortsnära läget gör reservatet än mer attraktivt för besökare.

4.4.1 Tillgänglighet

Reservatet är beläget ca 5,5 km sydost Kosta samhälle och nås via skogsbilväg, enklast är att svänga söderut från väg 545 ca 5 km öster om Kosta (längs vägen passerar man också naturreservaten Lövsjö ängar och Tiafly som ligger några km norr om Tikaskruv). En annan möjlighet är att från väg 28 söder om Kosta ta av vid skylt mot Grönahult.

4.4.2 Känslighet för slitage och störningar

I dagsläget är slitaget på reservatet relativt begränsat och bedöms inte påverka reservatet eller dess organismer i allt för hög grad. En kraftigt förhöjd besöksfrekvens skulle dock kunna förorsaka skador på naturen.

4.4.3 Anläggningar

Ett bord med bänkar är utplacerat vid vägkorsningen i reservatets mitt. En telefonledning går längs med vägen till gården öster om reservatet.

4.5 Byggnader

Inom reservatet finns inga byggnader.

5 Genomförda inventeringar och dokumentation

- Fornlämningsregistret 2009. Ekeberga 125:1 (bytomt/gårdstomt, bevakningsobjekt).
- Gärdenfors U. (ed.)2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red list of Swedish Species, Artdatabanken.
- Lantmäteriet, 1737. Geometrisk Delineation af Tideskruf uthi Ekeberga sochn, Upwidinge härad, Cronebergs lähn.
- Lantmäteriet, 1799. Charta öfver Tikaskrufs Inägor uti Ekeberga Socken af Upwidinge härad, Cronebergs Län.
- Lantmäteriet, 1837. Geometrisk Delineation af Tidaskruf uthi Ekeberga Sochn, Upwidinge härad, Cronobergs Lähn.
- Naturvårdsverket, Stockholm. Löfgren, R. & Henriksson, S. (red). 2004. Skyddsvärda statliga skogar. Delrapport över uppdrag om naturvärdesbedömning av viss skog. Götaland. Naturvårdsverkets rapport 5340.
- Skogsvårdsstyrelsen, 2003. Nyckelbiotopsinventeringen i Kronobergs län.
- Sveriges Geologiska Undersökning, 1986. Berggrundskarta över Kronobergs län, Serie Ah nr 10.
- Sveriges Geologiska Undersökning, 1958. Karta över Sveriges jordarter, Serie Ba nr 17 (södra bladet).

PLANDEL

6 Skötselområden

Reservatet är indelat i två skötselområden (i ett fall med tillhörande delområden), vilka utgår från den markanvändning eller skötsel som ska genomföras, se även skötselplanekartan (bilaga a).

6.1 *Bevarandemål för hela området*

I första hand är målet att hela reservatet (med undantag för de f.d. åk-rarna som ska bevaras öppna) ska utgöras av träd- och buskbeklädd betesmark med många gamla, grova och ihåliga träd och en hög andel död ved i alla nedbrytningsstadier. Trädskiktet i betesmarken ska domineras av ek, men i övrigt ha en stor variation av trädslag.

I andra hand ska de delar som idag betas eller är bevuxna med lövträd bevaras och utvecklas som betesmark enligt kriterierna i föregående stycke, och den del som idag är granplantering omförs till en flerskiktad, luckig och ljus lövskog med dominans av ek.

I de delar av reservatet där bete förekommer ska grässvålen vara så väl avbetad att förna inte ansamlas över flera år.

Träd- och buskskikt ska oavsett betesmöjlighet vara flerskiktat och bilda en mosaik av gläntor, dungar och solitära träd där förutsättningar skapas för arter knutna till träd både i solbelysta och i skuggiga lägen.

Lövträd ska utgöra minst 90 % av virkesvolymen i trädskiktet. Ek ska utgöra minst 50 % av den totala virkesvolymen, men i övrigt ska artvariationen bland lövträd och buskar vara stor. Arter som har stor betydelse för den biologiska mångfalden, t.ex. genom att de utgör livsmiljö för många arter eller producerar rikligt med pollen, nektar och frukt ska gynnas. Åldersvariationen hos träden ska vara god men andelen gamla och grova träd ska öka på sikt. Gran ska inte förekomma med undantag för enstaka äldre exemplar.

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

De gamla och grova lövträd samt lågor, högstubbar och döda stående träd som idag finns i området, ska gynnas och bevaras.

Död ved i alla nedbrytningsstadier ska finnas i alla trädbärande skötselområden. Veden ska bestå både av liggande och stående döda träd samt vara av varierande grovlek och finnas i både skuggiga och solbelysta lägen. Tillgången på hålträd ska vara god. I alla skötselområden som är eller kommer att vara trädbärande ska den döda vedens volym uppgå till ca 20 m³/ha efter 20 år.

Värden för friluftslivet ska bevaras eller ökas. Kulturspår ska bevaras.

6.2 *Generella riktlinjer & åtgärder för hela området*

Hela området ska, efter nödvändiga inledande skötselåtgärder, i första hand betas. Eftersom avsikten är att skapa och bevara en mosaikartad struktur med gläntor och tätare partier med träd och buskar kan betetrycket komma att växla rumsligt och tidsmässigt. Om möjlighet till bete saknas sköts den sydvästra delen av reservatet (skötselområde 1) för att bli en flerskiktad, luckig och ljus lövskog.

Åtgärder för att säkerställa föryngring av lövträd och buskar ska göras i hela området, undantaget de f.d. åkrarna i skötselområde 2b. I första hand ska föryngring av ek säkerställas och därefter följer arter som idag förekommer i reservatet eller dess närhet och som har stor betydelse för den biologiska mångfalden, t.ex. genom att de utgör livsmiljö för många arter eller producerar rikligt med pollen, nektar och frukt. Arter som lämpar sig väl är bl.a. ask, lind, lönn, rönn, oxel, apel, asp, hassel, sälg, slån, hagtorn och nypon.

För att överbrygga åldersglappet mellan äldre, grova träd och yngre träd bör utvalda yngre till medelålders träd, i synnerhet ek, friställas så att de snabbare utvecklar en grov stam. Veteraniseringsåtgärder bör också utföras för att skapa "gammelträdsstrukturer" hos dessa yngre träd.

Vid behov skapas död ved genom exempelvis ringbarkning, fläkning av grenar, lätt bränning och liknande. Hålträd skapas också vid behov. Om målet om död ved är uppfyllt inom ett skötselområde får fällda

lövträd flyttas till andra delar av reservatet där behov av död ved finns.

Tall- och lövträdsved får inte föras ut ur reservatet men får vid behov flyttas inom reservatet. Grov ved från områden utanför reservatet får om behov finns placeras på lämpliga platser inom reservatet. Ved som flyttas ska om möjligt inte kapas.

Vid kraftiga angrepp av skadeinsekter/svampar kan nyangripna träd avverkas. Träden ska i första hand oskadliggöras med avseende på spridningsrisk och lämnas i reservatet men får vid särskilda skäl forslas ut ur reservatet.

Trädfällning och andra skötselåtgärder ska ske på sådant sätt att mark och fornlämningar inte skadas. Skogsmaskiner och andra tyngre fordon som används vid skötselåtgärder får inte heller köras eller ställas upp där de kan skada de äldre ekarnas rötter. Om så behövs för att säkerställa föryngringen av ek i området får markberedningsåtgärder utföras fläckvis, med hänsyn tagen till naturvärden och fornlämnings- /kulturlämningar. Mindre områden med självsådda eller planterade ungpantor kan vid behov hägnas in för att skyddas mot bete. Inom en trädlängds avstånd från väg samt tomt- och reservatsgräns kan förebyggande åtgärder göras med avseende på säkerhet.

För att främja friluftslivet samt synliggöra naturvärdena ska stigar, i förekommande fall, hållas öppna och bindas samman.

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

Skötselområden

Skötselområdena beskrivna i skötselplanen är:

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Granskog som ska omföras till träd- och buskbärande betesmark eller lövskog	1	10,1
2. Träd- och buskbärande betesmark	2	5,2
3. Friluftsliv		
4. Vägområde		

6.2.1 Skötselområde 1: Granskog som ska omföras till träd- och buskbärande betesmark eller lövskog (10,1 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av 25-30-årig granplantering med inslag av tall och björk. Odlingsrösen finns spritt i hela området.

I granplanteringen finns ett 50-tal äldre (ca 100-400 år gamla), grova ekar utspridda, liksom imponerande torrakor, högstubbar och lågor av grov ek. Ekarna är frihuggna på ett föredömligt sätt men de flesta riskerar att skuggas ut inom en tioårsperiod om inte granen hålls efter. Även några grova björkar är frihuggna. I de frihuggna ytorna växer enstaka unga ekar och björkar.

Längs vägarna växer en hel del lövträd, framförallt ek, björk och oxel.

Bevarandemål:

Området ska i första hand omföras till träd- och buskbärande betesmark vilket knyter an dels till den historiska markanvändningen i området, dels till närliggande områden (t.ex. naturreservatet Lövsjö ängar) med liknande markanvändning. Om möjlighet till bete saknas ska området istället omföras till en flerskiktad, luckig och ljus lövskog.

Om möjlighet till bete finns

- Området ska utgöras av träd- och buskbärande betesmark.
- Krontäckning av träd och buskar ska inte vara lägre än 30 % men inte högre än 70 %.
- Växter som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska täcka max 5 % av den hägnade ytan.

Om möjlighet till bete saknas

- Området ska på sikt utgöras av en flerskiktad, luckig och ljus lövskog med en hög andel gamla och grova träd .

Skötselåtgärder:

Åtgärder som utförs oavsett betesmöjlighet

Gran ska avverkas och tas ut ur området. Initialt friställs de äldre ekarna och björkarna genom att all gran fälls inom ca fem meter från lövträdskronans yttersta spets. Även de lågor, högstubbar och döda stående träd av ek och björk som tidigare friställts och som återigen håller på att skuggas ut av granen friställs på detta sätt. Död ved som tidigare inte friställts och som idag är skuggad bör lämnas på detta sätt tills övrig gran ska avverkas.

Kvarvarande gran avverkas och tas ut ur området vid lämplig tidpunkt. Det är dock viktigt att all gran inte avverkas på en gång med hänsyn till bl.a. vindens och ljusets påverkan på de äldre lövträden. Förslagsvis görs avverkning av gran i två till tre omgångar för att de äldre lövträden gradvis ska kunna anpassa sig till ett öppnare läge. Enstaka äldre granar får lämnas. Röjning av ung gran och avverkning av granar som konkurrerar med lövträd görs vid behov.

Åtgärder ska göras för att säkerställa föryngring av lövträd och buskar om detta inte sker naturligt. Åtgärder för att föryngra ek bör göras i första hand, se också skrivning under 6.2, *Generella åtgärder och riktlinjer för hela området*. Om det behövs för att skydda unga träd och plantor mot betesdjur eller vilt kan mindre områden tidvis hägnas in.

Specifika skötselåtgärder

Om möjlighet till bete finns:

Stängsling. Betesdjur får släppas i området redan när de äldre lövträden har frihuggits. Åtgärder för att skydda trädens bark och rötter mot gnag och tramp får utföras.

Röjning av igenväxningsvegetation görs vid behov.

Om möjlighet till bete saknas

När lövträden börjat etablera sig ska åtgärder göras för att på sikt åstadkomma en flerskiktad och luckig skog. Till exempel kan luckor skapas i trädskiktet genom selektiv fällning, lätt bränning av enskilda träd, ringbarkning och liknande. Vid behov ska biologiskt sett särskilt värdefulla träd friställas, grova ekar ska gynnas i första hand. Se också skrivningar under 6.2. *Generella åtgärder och riktlinjer för hela området.*

6.2.2 Skötselområde 2: Träd- och buskbärande betesmark (5,2 ha)

Beskrivning:

Området består av träd- och buskbärande betesmark, öppna, betade f.d. åkrar samt igenväxande mark som inte betas i dagsläget. Under 17-1800-talen utgjordes området till största delen av åker och äng.

I skötselområdet finns på flera ställen en flora med tydlig lundkaraktär, här hittas arter som blåsippa (*Hepatica nobilis*), vårärt (*Lathyrus vernus*), vippärt (*Lathyrus niger*), underviol (*Viola mirabilis*), backruta (*Thalictrum simplex*) och vätteros (*Lathrea squamaria*).

Delområde **2a** betas för närvarande inte och är bevuxet med asp, ek och björk. De flesta träden är ca 30-50 år gamla, enstaka äldre ekar förekommer. Föryngringen av ek är god och det är även gott om ung gran och ädelgran. Enstaka äldre granar förekommer. Enstaka lågor och högstubbar finns men tillgången på död ved är begränsad.

Delområde **2b** är inhägnat och betas av hästar. Trädskiktet domineras av ek, asp och björk men många andra trädslag förekommer, bl.a. sälg, rönn, ask, lönn, lind, oxel, apel samt enstaka granar. Även buskskiktet är välutvecklat med hassel, nypon- och enbuskar. Ett visst inslag av ohävdsväxter (t.ex. nässlor) finns. I södra delen av området finns större öppna ytor där det tidigare varit åker.

I området har de rödlistade lavarna lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och almlav (*Gyalecta ulmi*) hittats på ek, ask och lönn.

Området direkt sydöst om ladugården är mycket stenigt, delvis fuktigt och tätt bevuxet med lövträd, i första hand ek, björk och asp och kan i framtiden bli värdefullt för vedlevande insekter, lavar, mossor och svampar.

Lågor, torrakor och hålträd av varierande ålder och grovlek förekommer i begränsad omfattning i hela delområde 2b.

Bevarandemål:

- Området ska utgöras av träd- och buskbärande betesmark.
- Krontäckningen i de träd- och buskbärande delarna av området ska inte vara lägre än 30 % men inte högre än 70 %.
- De före detta åkrarna (rastrerade områden på karta, se bilaga a) ska bevaras öppna.
- Växter som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska täcka max 5 % av den hägnade ytan.
- De rödlistade arterna lunglav och almlav som förekommer i området ska bevaras och ha möjlighet att sprida sig.
- Flora av lundkaraktär ska finnas.

Skötselåtgärder:

Gran ska snarast avverkas/röjas bort och tas ut ur området. De enstaka äldre granarna i delområde 2b kan dock sparas. Røjning av ung gran och igenväxningsvegetation sker fortlöpande vid behov. Ädelgran ska utan undantag dödas och tas ut ur området.

Så snart granen är borttagen ska skötselområdet hägnas i sin helhet och därefter betas.

Lövträd, i första hand grova ekar, ska gynnas. Vid behov ska biologiskt sett särskilt värdefulla lövträd friställas.

För att säkerställa förnygringen av ek i reservatet kan plantor tas från delområde 2a.

Om behov av röjning eller utglesning finns ska det göras selektivt så att träd- och buskskikt blir flerskiktat och bildar en mosaik av gläntor, dungar och solitära träd.

Åtgärder för att främja lundfloran görs, t.ex. genom reglering av betespåsläppet och vid behov bortstängsling av delar av området.

Delområde 2a

Området är idag relativt tätt bevuxet med likåldriga ekar och aspar. För att gynna föryngring och på sikt skapa ett flerskiktat träd- och buskskikt med dungar och solbelysta gläntor kan selektiv utglesning göras.

Delområde 2b

Åtgärder för att säkerställa föryngringen av lövträd och buskar ska inte göras på de f.d. åkrarna (rastrerat område på skötselplanekartan, bilaga a). Dock kan föryngringsåtgärder med fördel göras i kanten av dessa ytor för att skapa brynmiljöer.

De f.d. åkrarna kan fortsatt betas. Alternativt kan de slås (med skärande eller klippande redskap) eller brännas för att bevaras öppna. Om intresse finns kan åkerbruk med traditionell gröda återupptas, så länge det sköts ekologiskt, utan bekämpningsmedel och konstgödsel. Om man bestämmer sig för att återuppta åkerbruk eller för att sköta de f.d. åkrarna med slätter får dessa hägnas in mot betesdjuren.

Det tätt trädbevuxna området direkt sydöst om ladugården är mycket stenigt och svårtillgängligt för betesdjur. Området kan därför hägnas från och lämnas utan åtgärder eller glesas ut för att gynna föryngring och på sikt skapa ett flerskiktat träd- och buskskikt.

6.2.3 Skötselområde 3: Friluftsliv

Beskrivning:

Tikaskröv är genom sina höga naturvärden och närheten till samhället Kosta värdefullt för friluftslivet.

Bevarandemål:

- Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten.
- Iordningsställd parkeringsplats samt informationsskyltar om reservatet ska finnas. På skyltarna ska det bland annat finnas in-

Datum
2010-06-21

Ärendenummer
511-1014-09

- formation om grova träd, ekens betydelse, betesmark/lövskog(beroende på skötsel) och betydelsen av död ved.
- Strövstigar ska finnas om det behövs för att tillgängliggöra områdets naturvärden.
 - En eller flera rastplatser ska finnas.

Skötselåtgärder:

En parkeringsplats anläggs förslagsvis vid vägkorsningen mitt i reservatet. En eller flera rastplatser anläggs på lämplig plats. Skyltning till parkeringsplatsen ska ske från allmänna vägar.

Informationstavlor ska sättas upp vid parkeringsplatsen samt på andra lämpliga ställen i reservatet.

Om det finns ett behov av stigar ska sådana iordningställas och om möjligt bindas samman. Grov död ved, omkullblåsta träd och grenar som försvårar stigarnas framkomlighet och som bedöms vara farliga för besökare ska flyttas till annan plats inom reservatet.

6.2.4 Skötselområde 4: Vägområde

Beskrivning:

En enskild väg med statsbidrag löper genom reservatet i öst-västlig riktning och korsas av en skogsbilväg som går från nordväst till sydöst.

Bevarandemål:

- Vägar ska hållas i sådant skick att reservatets tillgänglighet inte försämras.

Skötselåtgärder:

Väghållaren sköter och bekostar normalt underhåll av vägarna.

För att undvika risken att träd kan falla ut över vägarna, kan åtgärder utföras inom en zon om ca 25 meter från vägen.

7 Tomtmark och byggnader

Inga byggnader finns.

8 Jakt och fiske

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt och anlägga åtel. Om behov finns kan förvaltaren ge tillåtelse till att jaktorn byggs och till att siktgator tas upp och underhålls. Jakträttigheterna är utarrerade.

9 Bränder, storm, insektsangrepp eller översvämning

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp, brand eller översvämning gäller följande. All död lövträds- och tallved lämnas i området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut från reservatet. Eftersom det främsta syftet med naturreservatet inte är att skapa död ved av gran (se "Generella riktlinjer och åtgärder", kap 6.2) kan angrepp av insekter som riskerar att medföra skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande. Stigar och andra anordningar hålls snarast möjligt fria från nedfallna och hängande träd.

Brand ska släckas.

10 Barnperspektivet

Skyltar med information om reservatet, stigar, eventuell grillplats, m.m. ska vara utformade och tillgängliga för både barn och vuxna.

11 Utmärkning

Reservatsgränsen ska märkas ut enligt Svensk standard (SIS 03 15 22) vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att man kan se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt.

12 Dokumentation och uppföljning

12.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska årligen dokumentera utförda åtgärder genom att:

- ange skötselområde,
- ange åtgärdens syfte,
- ange år och månad för åtgärdens utförande,
- utföra lämplig fotografering t.ex. före och efter åtgärden.

12.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemålen. Uppföljningen ska ligga till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om gynnsamt tillstånd har uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

Inventeringarna för uppföljningen följer Naturvårdsverkets naturtypsvisa manualer. I manualerna hänvisas det till naturtypernas typiska arter. Alla manualer var vid tiden för skötselplanens skrivande inte fastställda varför skötselplanens bevarandemål kommer att behöva revideras. Gynnsam bevarandestatus råder när de uppsatta bevarandemålen nåtts.

12.3 Dokumentation och inventeringar

För att dokumentera utgångsläget och möjliggöra uppföljning av bevarandemålen bör inventering av död ved och kärlväxter och svampar genomföras.

13 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 5 Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötsel- område	Åtgärd	Tidpunkt	Prioritet 1-3,
Hela re- servatet	Tydlig utmärkning av reservatets gränser och löpande underhåll av dessa	Snarast och därefter vid behov	1
Hela re- servatet	Åtgärder för att säkerställa föryngring av lövträd och buskar, i första hand ek.	Snarast	1
Hela re- servatet	Friställande och veteranisering av utvalda yngre till medelålders lövträd, i första hand ek.	Vid behov	1
Hela re- servatet	Skapande av död ved och hålträd	Vid behov	2
Hela re- servatet	Röjning av igenväxningsvegetation	Vid behov	2
1	Frihuggning av äldre ekar och björkar samt lågor, högstubbar och torrakor av grov ek.	Snarast	1
1	Avverkning och bortforsling av återstående gran	Vid lämplig tidpunkt	1
1	<i>Om betesmöjlighet finns.</i> Stängsling och beteshävd.	När de äldre ekarna frihuggits, därefter bete årligen	1
1	<i>Om betesmöjlighet saknas.</i> Röjning, utglesning av trädskiktet, skapande av luckor	Vid behov	2
2a	Avverkning och röjning av gran och ädelgran	2011-2013	1
2a	Stängsling och beteshävd	Snarast	1
2a	Utglesning av trädskiktet	Vid behov	2
1,2	Underhåll av stängsel	Vid behov	1
3	Iordningställande av rastplats	2011-2013	1
3	Iordningställande av parkeringsplats	2011-2013	2
3	Iordningställande av stigar	Vid behov	2
3	Underhåll av stigar, rastplats och parkering	Vid behov	1
3	Uppsättning av informationstavlor	2011	1
4	Underhåll av väg	Vid behov	1

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

14 Ansvar för skötsel, dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder, bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för förvaltningen av naturreservat i länet. Länsstyrelsen har i reservatsbeslutet utsett Skogsstyrelsen till förvaltare av reservatet i enlighet med 21 § FO (1998:1252) till miljöbalken. Förvaltaren har därmed ansvaret för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Länsstyrelsen har den operativa tillsynen i naturreservat enligt MB 26 kap. Det innebär att Länsstyrelsen ska övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Virke eller avverkningsrester som genereras av naturvårdande skötselåtgärder, och som inte av naturvårdsskäl bör lämnas på platsen, får tillvaratas av fastighetsägaren. Vad som gäller för respektive skötselområde anges i skötselplanen.

Förvaltaren ansvarar för dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder. Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av syften, bevarandemål och gynnsam bevarandestatus.

15 Revidering av skötselplan

En översyn av skötselplanen bör göras inom 15 år för att bedöma behovet av en revidering av planen. Revideringen berör i första hand riktlinjer och åtgärder.

BILAGOR

- a. Skötselplanekarta
- b. Historisk karta, geometrisk avmätning 1737
- c. Historisk karta, storskifte på inägomarken 1799
- d. Ekonomisk karta 1949

